

ความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

Intention to use Reverse Mortgage Loan Services of the Elderly

พิจิตรา ทองสา¹ อรุณรัตน์ เสวตธรรม² และ ปวีณา คำพุกกะ³
Pijittra Thongsa¹ Arunrat Sawettham² Paweena Khampukka³

Received : May 12, 2024; Revised : May 27, 2024; Accepted : May 28, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทักษะทางการเงิน 2) ศึกษาอิทธิพลของ ทักษะทางการเงิน แรงจูงใจในการมอมมรดก และทัศนคติต่อสินเชื่อที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่าง คือบุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 592 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะทางการเงินสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้จำนวน 5 องค์ประกอบ โดยทั้ง 5 องค์ประกอบสามารถอธิบายทักษะทางการเงินได้ร้อยละ 58.71 ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมการก่อหนี้ สามารถอธิบายทักษะทางการเงินได้ร้อยละ 33.54 องค์ประกอบที่ 2 ทัศนคติทางการเงิน สามารถอธิบายทักษะทางการเงินได้ร้อยละ 11.31 องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมการออมเงิน สามารถอธิบายทักษะทางการเงินได้ร้อยละ 5.09 องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมการใช้จ่าย สามารถอธิบายทักษะทางการเงินได้ร้อยละ 4.98 และสุดท้าย องค์ประกอบที่ 5 ความรู้ทางการเงิน สามารถอธิบายทักษะทางการเงินได้ร้อยละ 3.79 2) ผลการศึกษาอิทธิพลที่มีต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ ได้แก่ พฤติกรรมการก่อหนี้ ทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมการออมเงิน พฤติกรรมการใช้จ่าย ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจในการมอมมรดก และทัศนคติต่อสินเชื่อมีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้ร้อยละ 49.5

คำสำคัญ (Keywords) : ทักษะทางการเงิน, แรงจูงใจในการมอมมรดก, ทัศนคติต่อสินเชื่อ, สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

Abstract

This research aims to 1) analyze the exploratory factor of financial literacy, 2) study the influence of financial literacy, bequest motive, and attitude towards reverse mortgage loan services on the intention to use reverse mortgage loan services of the elderly. The sample group consists of Thai nationals, aged 20 and above, totaling 592 individuals. The research tool used is a questionnaire, and statistical analysis includes percentages, means, standard deviations, exploratory factor analysis, and multiple regression analysis.

Results of the research objectives show that 1) The exploratory financial literacy can be analyzed into 5 factors with all 5 factors explaining financial literacy at 58.71% as follows: behavior in debt creation (33.54%); financial attitude, (11.31%); saving behavior, (5.09%); spending behavior, (4.98%); and financial knowledge, (3.79%). 2) Study results for their influence on the intention to use reverse mortgage loan services of the elderly, including debt creation behavior, financial attitude, saving behavior, spending behavior, financial knowledge, bequest motive, and attitude towards loans, which statistically significantly affected the intention to use reverse mortgage loan services by 49.5% at a significance level of 0.05.

Keywords : Financial literacy, Bequest Motive, attitude towards credit, Reverse Mortgage, exploratory factor analysis

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโครงสร้างประชากรโลกกำลังเปลี่ยนไปในทิศทางที่มีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากอัตราเกิดของประชากรทั่วโลกลดน้อยลง ในขณะที่ผู้คนมีอายุยืนยาวมากขึ้น ส่งผลให้มีแนวโน้มประชากรในหลายประเทศทั่วโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยข้อมูลจากองค์การสหประชาชาติ (UN) คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2593 ประชากรโลกจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งมีจำนวนผู้สูงอายุสูงถึง 2,000 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของประชากรโลกทั้งหมด สำหรับประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านจากสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ไปสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์หรือมีสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ในปี 2564 โดยในขณะนี้ไทยมีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากถึงร้อยละ 15 หรือมากกว่า 10 ล้านคน ซึ่งประเทศไทยมีแนวโน้มจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ เร็วกว่าประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย (ธนาคารออมสิน, 2560)

ภาครัฐและเอกชนจึงมีการปรับตัวเพื่อเตรียมรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการเป็นจำนวนมากสำหรับผู้สูงอายุ หนึ่งในนั้นคือการบริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์การเงินทางเลือกใหม่สำหรับผู้สูงอายุ โดยสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เป็นสินเชื่อรูปแบบใหม่ โดยการผลักดันของกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย ปัจจุบันธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ได้เริ่มให้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นการให้สินเชื่อแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ถึง 85 ปี อายุสัญญาสูงสุดไม่เกิน 25 ปี หรืออายุสัญญาที่เหลือ เท่ากับ 85 ลบอายุเริ่มสัญญา เช่น ผู้สูงอายุ 65 ปี อายุสัญญาเท่ากับ 85 - 65 เท่ากับ 20 ปี ถ้าผู้สูงอายุเสียชีวิตในระหว่างสัญญา 20 ปี กรมสิทธิ ในที่อยู่อาศัยนี้จะตกเป็นของธนาคาร แต่ถ้าผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวกว่า 85 ปี ผู้สูงอายุยังคงมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยจนกว่าจะเสียชีวิต กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยนี้จึงจะตกเป็นของธนาคาร หรือเงื่อนไขตามที่ธนาคาร กำหนด (ธนาคารออมสิน, 2560)

ในปัจจุบันคนไทยเป็นหนี้เร็วขึ้นและมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลา สะท้อนให้เห็นจุดอ่อนในการขาดทักษะทางการเงิน การบริหารจัดการเงิน ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นในการเร่งสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้แก่ประชาชน โดยได้ส่งเสริมทักษะทางการเงินให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพราะการมีทักษะทางการเงินที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน ในสถานการณ์ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทักษะหนึ่งที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของทุก ๆ คนคือความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ดังนั้นการประเมินทักษะทางการเงินของประชาชนในประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยวัดให้เห็นถึงศักยภาพในด้านของการบริหารจัดการการเงินของประชาชน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2560)

ปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนไปจากที่เคยเป็นครอบครัวขนาดใหญ่กลายเป็นครอบครัวที่มีขนาดเล็กลง และมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครีวเรือนของคนที่อยู่คนเดียว ครอบครัวข้ามรุ่น หรือครอบครัวแห่งกลางที่ผู้สูงอายุอยู่กับหลานโดยไม่มีคนวัยทำงานอยู่ด้วย ทำให้หลายคนยังมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับการวางแผนมรดก คือคิดว่าต้องรวย หรือมีทรัพย์สินมากก่อนจึงจะสามารถวางแผนมรดกได้ ซึ่งนับว่าเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไป เพราะการวางแผนมรดกนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับทุกคน ไม่เฉพาะกับคนรวยที่มีทรัพย์สินสมบัติมาก ๆ เท่านั้น การวางแผนมรดก คือการวางแผนที่จะส่งต่อทรัพย์สินไปยังทายาท หรือผู้ที่เจ้าของมรดกต้องการยกให้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เหตุผลสำคัญที่เราต้องมาวางแผนมรดก ได้แก่ เพื่อให้มั่นใจว่าทรัพย์สินของเราจะถูกส่งต่อให้กับทายาทที่เราต้องการมอบให้อย่างถูกต้องและครบถ้วน หากไม่ได้มีการวางแผนมรดกที่ดี อาจทำให้เกิดปัญหา

สภาพคล่องในครอบครัวได้ หากเจ้าของมรดกเป็นหัวหน้าหรือเป็นรายได้หลักของครอบครัว (นิภาพันธุ์ พูนเสถียรทรัพย์, 2565)

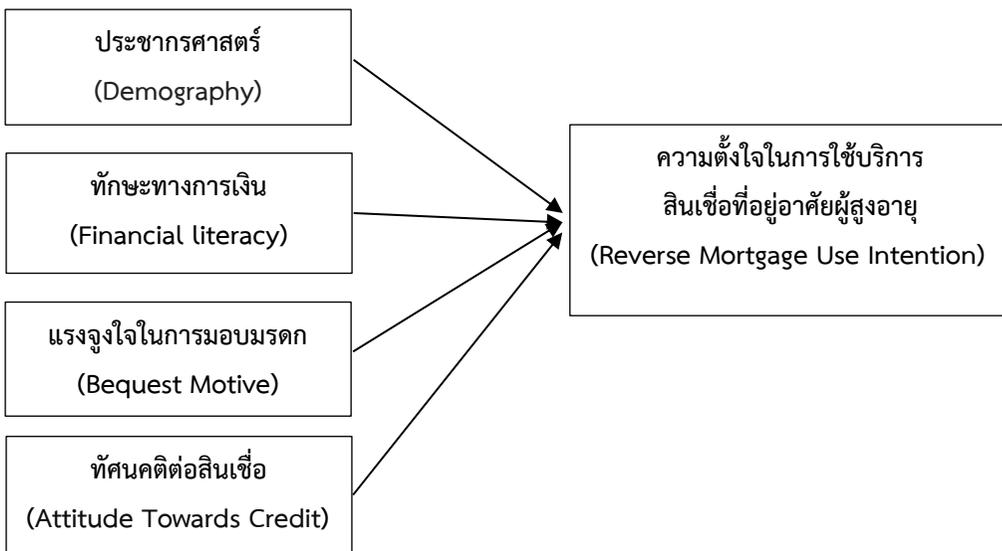
สหรัฐอเมริกา เป็นผู้ริเริ่มการนำแนวคิดสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบบย้อนกลับ มาใช้ใน ระบบการจัดการเงินของผู้สูงอายุ จากการที่รัฐบาลเห็นว่ามีผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นผู้ครอบครองที่อยู่อาศัย แต่มีรายได้หลังเกษียณไม่เพียงพอ รัฐบาลจึงได้มีการพัฒนาสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบบย้อนกลับ โดยใช้ชื่อว่า Home Equity Conversion Mortgage (HECM) ซึ่งมีหน่วยงานของรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกันให้ผู้กู้ได้รับเงินจากสถาบันการเงินที่เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อ (พิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ, 2561) และเกาหลีใต้ มีการนำรูปแบบสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ มาปรับใช้โดยมีรัฐบาลรับประกัน มีชื่อเรียกว่า Joo Taek Yeon Keum (JTYK) ลักษณะของการให้สินเชื่อ คือการให้ผู้สูงอายุกู้เงินได้จากสัดส่วนความเป็นเจ้าของบ้านที่ตนเป็นเจ้าของและอยู่อาศัยเอง โดยไม่ต้องชำระหนี้คืนถ้ายังอาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้น ในการจำนองสินเชื่อแบบปกตินี้ผู้กู้จะต้องผ่อนชำระเงินกู้คืนเจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินเป็นงวด ๆ การจำนองสินเชื่อแบบย้อนกลับจึงเป็นโอกาสให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีเงินสดแต่มีอสังหาริมทรัพย์สามารถกู้ได้โดยไม่ต้องหักภาษี และไม่ต้องขายบ้านในทันที จึงสร้างความมั่นคงทางการเงินและอิสรภาพทางการเงินได้ (บุษรา โปวาทอง และคณะ, 2564) เนื่องจากรัฐบาลส่งเสริม ทำให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้รับความนิยมและสอดคล้องกับเกาหลีใต้ ในขณะที่ออสเตรเลีย มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุเช่นกัน ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่ได้รับเงินบำนาญรวมไปถึงผู้สูงอายุที่มีอสังหาริมทรัพย์จำนวนมากแต่มีเงินสดน้อย ไม่ได้ได้รับความนิยมในออสเตรเลีย เนื่องจากการออกแบบมาเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีฐานะ และญี่ปุ่น มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุเช่นเดียวกัน แต่ไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การให้กู้ยืมเฉพาะราคาที่ดินเท่านั้น ไม่สามารถนำตัวบ้านมาเป็นหลักประกันได้ การจ่ายเงินไม่มีแบบตลอดชีวิตและอาจต้องจ่ายคืนกรณีผู้กู้อายุยืน และมีการจ่ายเงินเกินกว่ามูลค่าหลักประกัน การให้กู้ส่วนใหญ่จะมีเฉพาะในเขตเมืองเป็นหลักไม่ให้กู้ในเขต รวมทั้งทัศนคติของคนญี่ปุ่นที่ไม่นิยมอยู่อาศัยในบ้านมือสองและภาครัฐไม่สนับสนุนเท่าที่ควร (บุษรา โปวาทอง และคณะ, 2564)

ในต่างประเทศมีการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุมานานแล้ว ในขณะที่ในประเทศไทยสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุอยู่ในระยะเริ่มต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความตั้งใจของผู้ใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

- เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทักษะทางการเงิน
- เพื่อศึกษาอิทธิพลของ ทักษะทางการเงิน แรงจูงใจในการมอบมรดก และทัศนคติต่อสินเชื่อที่มีต่อความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุ 20 ปีขึ้นไปทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 400 คน โดยผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 592 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม โดยปรับปรุงข้อคำถามมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 14 ข้อ โดยมีลักษณะตั้งข้อคำถามเป็นแบบเลือกคำตอบตามตัวเลือกที่กำหนด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ การศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 ทักษะทางการเงิน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1.ความรู้ทางการเงิน จำนวน 7 ข้อ 2. พฤติกรรมทางการเงิน 18 ข้อ 3.ทัศนคติทางการเงิน 7 ข้อ รวมทั้งหมด 32 ข้อ โดยมีลักษณะตั้งข้อคำถาม เป็นการเลือกคำตอบแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่า Cronbach's Alpha 0.930

ส่วนที่ 3 แรงจูงใจในการมอบมรดก จำนวน 7 ข้อ โดยมีลักษณะตั้งข้อคำถามเป็นการเลือกคำตอบแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่า Cronbach's Alpha 0.851

ส่วนที่ 4 ทัศนคติต่อสินเชื่อ จำนวน 10 ข้อ โดยมีลักษณะตั้งข้อคำถามเป็นการเลือกคำตอบแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่า Cronbach's Alpha 0.911

ส่วนที่ 5 ความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ จำนวน 14 ข้อ โดยมีลักษณะตั้งข้อคำถามเป็นการเลือกคำตอบแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่า Cronbach's Alpha 0.922

3. การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 การศึกษาค้นคว้า จากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัย

3.2 การพัฒนาเครื่อง ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้เคยใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัย จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตัวแปร คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Cronbach's Alpha) โดยใช้สูตรในการคำนวณ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553; อ้างอิงจาก ดลไพสิทธิ์ อุปพงษ์, 2557) จากกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.908 – 0.957 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 592 คน ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.851 – 0.922 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.963 แบบสอบถามความเชื่อมั่นมีค่ามากกว่า 0.9 ถือมีความเชื่อมั่นในระดับสูงมาก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูลทั่วไปที่พบ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์โดยสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ได้แก่

วิเคราะห์ความแตกต่าง (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 338 คน ร้อยละ 57.1 มีช่วงอายุ 50 - 59 ปี จำนวน 156 คน ร้อยละ 26.4 มีสถานภาพสมรส จำนวน 330 คน ร้อยละ 55.7 มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท และรายได้ 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 153 คน ร้อยละ 25.8 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 293 คน ร้อยละ 49.5 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานและลูกจ้างในบริษัท จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจความรู้ทักษะทางการเงิน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ทักษะทางการเงิน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ โดยวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สกัดตัวประกอบเพื่อค้นหาจำนวนองค์ประกอบที่มีความสามารถเพียงพอในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ โดยเลือกใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) และกำหนดจำนวนองค์ประกอบโดยเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่า 1 และหมุนแกนองค์ประกอบแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) คัดเลือกตัวแปรจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบโดยใช้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.55 ขึ้นไปถ้าตัวแปรใดไม่ถึงเกณฑ์จะถูกตัดออก ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่า KMO and Bartlett's Test

ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร	ค่าสถิติ
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	0.924
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square	10260.838
Df	496
Sig.	0.000

ที่มา : (พิจิตรา ทองสา และคณะ, 2566)

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสถิติองค์ประกอบแสดงค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เท่ากับ 0.924 (มีค่ามากเข้าใกล้ 1) แสดงว่าค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบดี และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 10260.838 df เท่ากับ 496 และ Sig เท่ากับ $0.000 < 0.05$ แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระบบ 0.05 หมายความว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันและสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เชิงสำรวจ(Exploratory Factor Analysis : EFA) ของทักษะทางการเงิน จำนวนองค์ประกอบ ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบ

Variables	Component					communality
	1	2	3	4	5	
FB8 - ท่านก่อนหนี้ใหม่ทั้งที่หนี้เก่ายังชำระไม่หมด	0.587					0.676
FB9 - ท่านกู้ยืมเงินเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ	0.850					0.749
FB10 - ท่านกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ในการชำระหนี้เก่า	0.880					0.807
FB11 - ท่านกู้ยืมเงินจากเจ้าหนี้หลายราย	0.865					0.826
FB12 - ท่านกู้ยืมเงินหลายครั้งต่อเดือน	0.862					0.813
FA2 - ท่านเชื่อว่าการบริหารจัดการการเงินเป็นสิ่งสำคัญ		0.628				0.581
FA3 - ท่านศึกษาข่าวและแนวโน้มทางเศรษฐกิจอยู่เสมอ		0.621				0.557
FA5 - ท่านสามารถรับมือต่อการก่อหนี้ของท่านได้		0.600				0.498
FA6 - ท่านสามารถใช้อ้องค์ความรู้ทางการเงินในชีวิตจริงได้		0.707				0.579
FA7 - ท่านสามารถรับมือกับความเสียหายทางการเงินได้		0.628				0.534
FB13 - ท่านออมหรือลงทุนทุกเดือน			0.666			0.578
FB14 - ท่านแบ่งเงินเพื่อการออมหรือลงทุนก่อนนำไปใช้จ่าย			0.696			0.646
FB15 - ท่านเลือกการออมหรือลงทุนตามระดับความมั่นคง			0.697			0.611
FB16 - ท่านเลือกการออมหรือลงทุนตามระดับความเสี่ยง			0.679			0.607
FB17 - ท่านเลือกการออมหรือลงทุนตามอัตราผลตอบแทน			0.732			0.664
FB18 - ท่านมีการกระจายการออมหรือการลงทุน			0.694			0.672
FB1 - ท่านมีการกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวันหรือแต่ละเดือน				0.644		0.607
FB2 - ท่านพยายามลดค่าใช้จ่าย				0.765		0.672
FB3 - ท่านเลือกซื้อสินค้าตามลำดับความจำเป็น				0.689		0.584

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เชิงสำรวจ(Exploratory Factor Analysis : EFA) ของทักษะทางการเงิน จำนวน
องค์ประกอบ ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมในแต่ละ
องค์ประกอบ (ต่อ)

Variables	Component					comm unality
	1	2	3	4	5	
FB4 - ท่านคำนึงถึงจำนวนรายได้ก่อนซื้อสินค้า				0.710		0.612
FB5 - ท่านคำนึงถึงราคาก่อนซื้อสินค้า				0.644		0.558
FK1 - ท่านมีการสร้างความสมดุลทางการเงิน					0.667	0.658
FK2 - ท่านมีเป้าหมายทางการเงินในอนาคต					0.659	0.639
FK3 - ท่านมีการควบคุมค่าใช้จ่ายต่อเดือน					0.716	0.634
FK4 - ท่านมีการจัดสัดส่วนเงินออมออกจากรายได้					0.711	0.641
FK5 - ท่านมีการวางแผนทางการเงินอยู่เสมอ					0.617	0.543
Eigen Values	10.734	3.618	1.627	1.594	1.214	18.787
Percentage of Trace	33.544	11.305	5.086	4.980	3.794	58.708

Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

ที่มา : (พิจิตรา ทองสา และคณะ, 2566)

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าไอเกน (Eigen Values) ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 1 และเมื่อพิจารณาคัดเลือกตัวแปรจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบโดยใช้น้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.55 ขึ้นไป ได้ 5 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 58.708 ของความแปรปรวนทั้งหมด โดยมีตัวแปรภายใต้การหมุนแกนแบบอโรทอนอล โดยวิธีแวนแม็กซ์ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ว่าตัวแปรแต่ละตัวแปรควรอยู่ในองค์ประกอบใด ใช้เกณฑ์พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ คือ เลือกตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.55 (โดยไม่พิจารณาว่าเป็นจำนวนบวกหรือจำนวนลบ) เลือกรายแถวและรายคอลัมน์ แล้วจึงพิจารณาเป็นองค์ประกอบ จะเลือกตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น ถ้าตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกันหลายค่ามากกว่า 1 องค์ประกอบ พิจารณาค่าองค์ประกอบสูงสุดที่สูงกว่าองค์ประกอบอื่นตั้งแต่ 0.1 ขึ้นไป แต่ถ้าความแตกต่างองค์ประกอบไม่ถึง 0.1 จะถือว่าเป็นตัวแปรซ้ำซ้อนไม่พิจารณาเป็นตัวแปรในองค์ประกอบใดเลย ได้ตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบทั้ง 5 จำนวนรวม 26 ข้อคำถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย FB8, FB9, FB10, FB11 และ FB12 รวม 5 ข้อคำถาม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.587 ถึง 0.880 มีค่าไอเกนเท่ากับ 10.734 ซึ่งเป็นทักษะทางการเงินที่ประกอบด้วยข้อคำถาม ได้แก่ ก่อหนี้ใหม่ทั้งที่หนี้เก่ายังชำระไม่หมด กู้ยืมเงินเมื่อรายได้ไม่เพียงพอ กู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ในการชำระหนี้เก่า กู้ยืมเงินจากเจ้าหนี้หลายราย และกู้ยืมเงินหลายครั้งต่อเดือน ผู้วิจัยพิจารณาข้อคำถามแล้วจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **“พฤติกรรมการก่อหนี้”**

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย FA2, FA3, FA5, FA6 และ FA7 รวมมี 5 ข้อคำถาม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.600 ถึง 0.707 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.618 ซึ่งเป็นทักษะทางการเงินที่ประกอบด้วยเชื่อว่าการบริหารจัดการการเงินเป็นสิ่งสำคัญ ศึกษาข่าวและแนวโน้มทางเศรษฐกิจอยู่เสมอ สามารถรับมือต่อการก่อหนี้ของท่านได้ สามารถใช้องค์ความรู้ทางการเงินในชีวิตจริงได้ และสามารถรับมือกับความเสียหายทางการเงินได้ ผู้วิจัยพิจารณาข้อคำถามแล้วจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **“ทัศนคติทางการเงิน”**

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย FB13, FB14, FB15, FB16, FB17 และ FB18 รวมมี 6 ข้อคำถาม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.666 ถึง 0.732 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.627 ซึ่งเป็นทักษะทางการเงินที่ประกอบด้วย ออมหรือลงทุนทุกเดือน แบ่งเงินเพื่อการออมหรือลงทุนก่อนนำไปใช้จ่าย เลือกการออมหรือลงทุนตามระดับความมั่นคง เลือกการออมหรือลงทุนตามระดับความเสี่ยง เลือกการออมหรือลงทุนตามอัตราผลตอบแทน มีการกระจายการออมหรือการลงทุน ผู้วิจัยพิจารณาข้อคำถามแล้วจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **“พฤติกรรมการออมเงิน”**

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย FB1, FB2, FB3, FB4 และ FB5 รวมมี 5 ข้อคำถาม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.644 ถึง 0.765 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.594 ซึ่งเป็นทักษะทางการเงินที่ประกอบด้วยมีการกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวันหรือแต่ละเดือน พยายามลดค่าใช้จ่าย เลือกซื้อสินค้าตามลำดับความจำเป็น คำนึงถึงจำนวนรายได้ก่อนซื้อสินค้า คำนึงถึงราคาก่อนซื้อสินค้า ผู้วิจัยพิจารณาข้อคำถามแล้วจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **“พฤติกรรมการใช้จ่าย”**

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย FK1, FK2, FK3, FK4 และ FK5 รวมมี 5 ข้อคำถาม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.617 ถึง 0.716 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.214 ซึ่งเป็นทักษะทางการเงินที่ประกอบด้วยใช้หลักเหตุผลในการใช้จ่ายอยู่เสมอ เชื่อว่าการบริหารจัดการการเงินเป็นสิ่งสำคัญ ศึกษาข่าวและแนวโน้มทางเศรษฐกิจอยู่เสมอ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถรับมือต่อการก่อหนี้ของท่านได้ ผู้วิจัยพิจารณาข้อคำถามแล้วจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **“ความรู้ทางการเงิน”**

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ทำให้ตัวแปรทักษะทางการเงินแยกเป็น 5 องค์ประกอบ ทำให้จากเดิมมีตัวแปรอิสระ

3 ตัวแปร เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดมารวมกันจะได้ตัวแปรเพิ่มเป็น 7 ตัวแปร และนำตัวแปรทั้งหมดไปวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

2. การวิเคราะห์อิทธิพลของพฤติกรรมการก่อหนี้ ทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมการออมเงิน พฤติกรรมการใช้จ่าย ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจในการรับมรดก ทัศนคติของสินเชื่อที่มีต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ ผู้วิจัยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ตามเงื่อนไขการหาค่าการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการตรวจค่า 3 ค่า (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2547) ดังนี้ 1) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระควรมีค่าน้อยกว่า 0.80 2) ค่าสัดส่วนความแปรปรวนในตัวแปรที่อธิบายไม่ได้ด้วยตัวแปรอื่น ๆ (Tolerance) ควรมีค่ามากกว่า 0.19 3) ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ควรมีค่าน้อยกว่า 5.3

สรุปการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) คู่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ระหว่าง 0.175 – 0.646 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.800 ทุกคู่ และมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลาง ค่าสัดส่วนความแปรปรวนในตัวแปรที่อธิบายไม่ได้ด้วยตัวแปรอื่น ๆ (Tolerance) มีค่าระหว่าง 0.474 – 0.698 มีค่ามากกว่า 0.190 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าระหว่าง 1.433 – 2.109 มีค่าน้อยกว่า 5.3 จากตารางที่ 4 พบว่าผ่านเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

ตัวแปร	B	S. E.	beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.471	0.154		3.060	0.002*
พฤติกรรมการก่อหนี้ (X ₁)	0.114	0.021	0.190	5.389	0.000*
ทัศนคติทางการเงิน(X ₂)	0.205	0.046	0.188	4.411	0.000*
พฤติกรรมการออมเงิน(X ₃)	0.036	0.037	0.040	0.960	0.338
พฤติกรรมการใช้จ่าย(X ₄)	0.108	0.041	0.106	2.621	0.009*
ความรู้ทางการเงิน(X ₅)	0.039	0.043	0.039	0.908	0.364
แรงจูงใจในการมอมรดก(X ₆)	0.153	0.039	0.150	3.972	0.000*
ทัศนคติต่อสินเชื่อ(X ₇)	0.221	0.039	0.238	5.652	0.000*

R² = 0.495, SEE = 0.44304, F = 81.719, Sig = 0.000

ที่มา : (พิจิตรา ทองสา และคณะ, 2566)

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการก่อหนี้ ทักษะคิดทางการเงิน พฤติกรรมการออมเงิน พฤติกรรมการใช้จ่าย ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจในการรับมรดก และทัศนคติของสินเชื่อก่อนที่มีต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ มีค่าสถิติ F เท่ากับ 81.719, Sig เท่ากับ 0.000 เมื่อค่า Sig < 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวข้างต้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนของความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยเรียงค่า beta เท่ากับ 0.238, 0.190, 0.188, 0.150, 0.106, 0.040 และ 0.039 แสดงว่า ทัศนคติของสินเชื่อก่อน พฤติกรรมการก่อหนี้ ทักษะคิดทางการเงิน แรงจูงใจในการมอบมรดก พฤติกรรมการใช้จ่าย พฤติกรรมการออม และความรู้ทางการเงินมีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้ร้อยละ 49.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่ามี beta ที่มีนัยสำคัญทุกตัว ยกเว้นความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมเงิน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่าทักษะทางการเงินมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมการก่อหนี้ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะคิดทางการเงิน องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมการออมเงิน องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมการใช้จ่าย และองค์ประกอบที่ 5 ความรู้ทางการเงิน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) ที่อธิบายทักษะทางการเงินมี 3 องค์ประกอบ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของศรัญญา ศีกสงคราม และ อนงค์นุช เทียนทอง (2563) ที่อธิบายทักษะทางการเงินแบบองค์รวม เนื่องจากทักษะทางการเงินตามนิยามของงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และทัศนคติทางการเงิน ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่สำคัญคือ พฤติกรรม สามารถแยกได้ 3 พฤติกรรม ได้แก่ 1) พฤติกรรมการก่อหนี้ 2) พฤติกรรมการออมเงิน และ 3) พฤติกรรมการใช้จ่าย สามารถแยกพฤติกรรมทางการเงินได้ชัดเจนมากขึ้น ทำให้ทักษะทางการเงินมีองค์ประกอบเพิ่มขึ้นเป็น 5 องค์ประกอบ จากเดิมที่มี 32 ข้อคำถาม ทำให้ได้ข้อคำถามลดลงเหลือ 26 ข้อ

2. จากผลการวิจัย พบว่าอิทธิพลของทัศนคติของสินเชื่อก่อนที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (beta) สูงที่สุด เท่ากับ 0.238 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา ปิ่นวิรุฬห์ และ ปราณี เอี่ยมลออภักดี (2561) ได้ศึกษาปัจจัยทัศนคติที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพดล รุ่งดำรง และ จิตติกานท์ สัจจะบุตร (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อแบบ Reverse Mortgage ต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อแบบ Reverse Mortgage เนื่องจาก

กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่รู้จักการให้บริการสินเชื่อมาก่อน ทราบถึงข้อดีข้อเสียของสินเชื่อ และเคยได้รับคำแนะนำเชิญชวนให้ใช้บริการสินเชื่อ และคิดว่าสินเชื่อสามารถตอบสนองความต้องการได้

3. จากผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของพฤติกรรมการก่อหนี้มีผลต่อความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (beta) เท่ากับ 0.190 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญญา ศีกสงคราม และ อนงค์นุช เทียนทอง (2563) ได้ศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อการก่อหนี้ส่วนบุคคลในวัยเริ่มทำงาน: หลักฐานการศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการก่อหนี้เป็นส่วนหนึ่งในทักษะทางการเงินซึ่งเป็นพฤติกรรมทางลบ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เคยใช้บริการสินเชื่อ จึงมีความรู้ความเข้าใจสินเชื่อ ทำให้มีความสนใจหรือความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุในอนาคต

4. จากผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของทัศนคติทางการเงินมีผลต่อความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย(beta) เท่ากับ 0.188 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรรศนันท์ ทรีอิทธิฤทธิกุล (2562) ได้ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการเงินของประชากรไทย และศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการเงินของประชากรไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชนิต เหมไพบูลย์ และ ลดาวัลย์ ยมจินดา (2563) ได้ศึกษาทักษะทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างใช้องค์ความรู้ทางการเงินในชีวิตจริง สามารถรับมือกับการก่อหนี้ของตนเองได้ รู้ว่าการจัดการการเงินเป็นสิ่งสำคัญ สามารถรับความเสี่ยงทางการเงินได้และศึกษาข่าวสารทางเศรษฐกิจอยู่เสมอ ทำให้มีความสนใจหรือความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุในอนาคต

5. จากผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของแรงจูงใจในการมอมรดกมีผลต่อความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย(beta) เท่ากับ 0.150 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohammed.M.I and Sulaiman.N. (2018) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของ บุคคลที่จะใช้บริการสินเชื่อแบบจำนองย้อนกลับในวัยชรา เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าการรับมรดกเป็นสิทธิ์ของลูกหลาน จึงวางแผนเก็บทรัพย์สินให้เป็นมรดกของลูกหลาน และเชื่อว่าลูกหลานที่เลี้ยงดูจะเป็นผู้ได้รับมรดก โดยเชื่อว่าลูกหลานที่พึ่งพาตนเองได้จะไม่ไ้คาดหวังหรือสนใจในการรับมรดก ถ้าในยามเกษียณเป็นภาระให้ลูกหลานดูแลเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้มีความสนใจหรือความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุในอนาคต แต่ถ้าในยามเกษียณไม่สร้างภาระให้กับลูกหลานมาก ก็คาดหวังให้ทรัพย์สินเป็นมรดกกับลูกหลาน

6. จากผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของพฤติกรรมการใช้จ่ายมีผลต่อความตั้งใจในการใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (beta) เท่ากับ 0.106

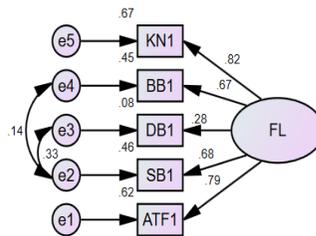
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีธัญญา ศีกสงคราม และ อนงค์นุช เทียนทอง (2563) ได้ศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อการก่อหนี้ส่วนบุคคลในวัยเริ่มทำงาน: หลักฐานการศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พยายามลดค่าใช้จ่าย คำนึงถึงรายได้และราคาก่อนการซื้อสินค้า โดยเลือกซื้อสินค้าตามความจำเป็น และพยายามกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวันของทุก ๆ เดือน มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ทำให้รู้ว่าในยามฉุกเฉิน สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในยามเกษียณจะสามารถเป็นทางออกหรือแผนสำรองในยามจำเป็นในอนาคตได้

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

จากผลการวิจัยความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ ทำให้ต้ององค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- 1) คนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุมากกว่ากลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี เนื่องจากตั้งแต่อายุ 40 ปีขึ้นไป เป็นช่วงวัยกลางคน(Midlife Crisis) เป็นช่วงที่มีความกังวลเรื่องสุขภาพและภาระทางการเงิน เริ่มหาความรู้ความเข้าใจของสินเชื่อต่าง ๆ เพื่อวางแผนทางการเงินในอนาคต
- 2) คนที่มีสถานภาพสมรสมีความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุมากกว่าสถานภาพโสด เนื่องจากกลุ่มสมรส มีความกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย ยังมีภาระมากยิ่งขึ้นมีความกังวลมาก จึงต้องพยายามวางแผนทางการเงินเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายยามเกษียณมากกว่าคนโสด
- 3) คนที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไปมีความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ เนื่องจากกลุ่มที่มีรายได้มากตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีภาระค่าใช้จ่ายเริ่มมากขึ้นตามหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว ทำให้ต้องมีการวางแผนทางการเงินเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายในอนาคต คนที่มีความกังวลว่า ในวัยเกษียณไม่มีรายได้ จึงพยายามหาแนวทางเพื่อหาแหล่งเงินนำมาใช้จ่ายในวัยเกษียณ
- 4) คนที่มีระดับการศึกษา ปวส. อนุปริญญา และประกอบอาชีพ ผู้ประกอบธุรกิจ เจ้าของกิจการ และอาชีพอิสระ ความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ เนื่องจากกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษา ปวส. อนุปริญญา ถ้าอยู่ในหน่วยงานราชการโอกาสในการปรับสายงานและฐานเงินเดือนค่อนข้างแคบ ทำให้มีความกังวลกับแหล่งรายได้ทางเดียวและคนที่ประกอบอาชีพ ผู้ประกอบธุรกิจ เจ้าของกิจการ และอาชีพอิสระ ที่มาของรายได้มีความไม่แน่นอน ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจถ้าเศรษฐกิจไม่ดีรายได้จะลดลง ทำให้มีความกังวลว่ารายได้จะไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในช่วงที่เศรษฐกิจไม่ดี ทำให้ต้องแสวงหารายได้จากแหล่งอื่นเพื่อมารองรับค่าใช้จ่ายในช่วงเศรษฐกิจไม่ดีและในยามเกษียณสภาพร่างกายไม่แข็งแรงไม่สามารถประกอบอาชีพเดิมได้
- 5) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่าทักษะทางการเงินมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมการก่อหนี้ องค์ประกอบที่ 2 ทัศนคติทางการเงิน องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมการออมเงิน องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมการใช้จ่าย และองค์ประกอบที่ 5 ความรู้ทางการเงิน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เป็นส่วนหนึ่งของ โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) แนวคิดของการนำ CFA มาใช้ในการ วิเคราะห์ครั้งนี้ เพื่อการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของทักษะทางการเงิน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติ SPSS AMOS ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลการวัดของทักษะทางการเงินทั้ง 5 องค์ประกอบมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ = 7.004 df = 3 p-value= 0.072 GFI= 0.995 NFI = 0.993 TLI = 0.987 CFI=0.996 RMSEA = 0.048 RMR = 0.007 โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย มาตรฐานได้เป็น ความรู้ทางการเงิน 0.82 ทักษะคิดทางการเงิน 0.79 พฤติกรรมการออมเงิน 0.68 พฤติกรรม การใช้จ่าย 0.67 และสุดท้ายพฤติกรรมการก่อหนี้ 0.28

Chi-Square =2.335 ; p-value = .072 GFI = .995 ; NFI = .993 ; TLI = .987 ; CFI = .996 RMSEA = .048 ; RMR = .007

ภาพที่ 1 โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM)

ที่มา : (พิจิตรา ทองสา และคณะ, 2566)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน 5 องค์ประกอบ เรียงองค์ประกอบได้ ดังนี้ พฤติกรรมการก่อหนี้ ทักษะคิดทางการเงิน พฤติกรรมการออมเงิน พฤติกรรมการใช้จ่าย ความรู้ทางการเงิน ดังนั้นสถาบันครอบครัว ต้นแบบคือ พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง ต้องทำตัวอย่างให้เห็น ควรปลูกฝังให้ใช้หลักเหตุผลในการใช้จ่ายหรือการซื้อสิ่งจำเป็น รู้จักการออมเงิน รู้จักแบ่งเงินเพื่อการออมก่อนนำไปใช้จ่าย นอกจากนี้คุณครู สถานศึกษา จึงควรสร้างนิสัยการออมก่อนการใช้จ่าย ชื่นชมนักเรียนที่สามารถบริหารจัดการการออมเงินได้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เยาวชนมีความสุขและสนุกกับการออมเงิน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ขนาดอิทธิพลของทัศนคติต่อสินเชื่อ มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ มากที่สุด ดังนั้นบุคคลทั่วไป จึงควรที่จะพยายามขอสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์มากกว่าเจ้าหนึ่นอกระบบ เพื่อลดปัญหาการคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่ากฎหมายกำหนด หลีกเลี่ยงการขู่และถูกทำร้ายร่างกาย เพื่อให้การขอสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์ได้รับการอนุมัติ ควรเริ่มจากการจดบันทึกรายรับรายจ่าย การเดินบัญชีธนาคารอย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมการใช้สินเชื่อบัตรเครดิต เพื่อให้เข้าเงื่อนไขการใช้บริการสินเชื่อของสถาบันการเงินได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

งานวิจัยได้ข้อค้นพบว่า ทัศนคติของสินเชื่อ พฤติกรรมการก่อหนี้ ทัศนคติทางการเงิน แรงจูงใจในการมอมมรดก พฤติกรรมการใช้จ่าย พฤติกรรมการออม และความรู้ทางการเงินมีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้ร้อยละ 49.5 งานวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนารอบแนวความคิดตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถอธิบายความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุได้มากขึ้นกว่าเดิม และอาจศึกษาเป็นโมเดลความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ โดยใช้สมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การใช้ SPSS of windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- ทรงศนันท์ ตรีอิทธิพิฑูกุล. (2562). ทักษะการเงินของประชากรไทย. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2560). “การให้สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (Reverse Mortgage) ของสถาบันการเงิน.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.bot.or.th> สืบค้น 15 ธันวาคม 2564.
- _____. (2563). “รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2563.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2563ThaiFLsurvey.pdf> สืบค้น 9 ตุลาคม 2564.
- ธนาคารออมสิน. (2560). “สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เปลี่ยนบ้านเป็นบ้านอายุ ด้วยสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ Reverse Mortgage.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gsb.or.th/personal/loan-rm> สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2564.

- นพดล รุ่งดำรงค์. และ ฐิติกานท์ สัจจะบุตร. (2562). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มความตั้งใจใช้บริการสินเชื่อแบบ Reverse Mortgage ในกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์. (2565). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนในหุ้น.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.scb.co.th/th/-personal-banking/stories/factors-affecting-investment-in-stocks.html> สืบค้น 15 ธันวาคม 2565.
- พรชนิต เหมไพบุลย์ และ ลดาวัลย์ ยมจินดา. (2563). **ทักษะทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร.** คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พิจิตรา ทองสา และคณะ.(2566). **ความตั้งใจในการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พิมพ์ธัญญา ฮ่องเสนาะ. (2561). **Reverse Mortgage (RM) : สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุทางเลือกใหม่วัยเกษียณ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2547). **ระเบียบวิธีวิจัย.** กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์.
- วัลลภา ปิ่นวิรุฬห์. และ ปราณี เอี่ยมลออภักดี. (2561). **ปัจจัยภายในและปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารออมสิน เขตสมุทรปราการ.** คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ศรัญญา ศีกสงคราม และ อนงค์นุช เทียนทอง. (2563). “อิทธิพลของความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อการก่อหนี้ส่วนบุคคลในวัยเริ่มทำงาน:หลักฐานการศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ.” **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.** 2(5) : 73-87.
- Mohammed, M. I. and Sulaiman, N. (2018, August). “Possibility of introducing reverse mortgage product in Malaysia.” **Qualitative Research in Financial Markets.** 10(3) : 265-284.

